

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.5.20.
COM(2020) 555 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Szlovénia

**Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti
jelentés**

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Szlovénia

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés

1. BEVEZETÉS

2020. március 20-án a Bizottság közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválásáról. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerinti rendelkezés elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. Közleményében a Bizottság megosztotta a Tanáccsal azt a véleményét, miszerint a Covid19-járvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesés miatt a jelenlegi feltételek lehetővé teszik a rendelkezés alkalmazását. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. Az általános mentesítési rendelkezés aktiválása lehetővé teszi a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteti a költségvetés fenntarthatóságát. A korrekciós ág tekintetében a Tanács a Bizottság ajánlására úgy is határozhat, hogy módosított költségvetési pályát fogad el. Az általános mentesítési rendelkezés nem függeszti fel a Stabilitási és Növekedési Paktum eljárásait. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az általában alkalmazandó költségvetési követelményektől, a Bizottság és a Tanács számára pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a Paktum keretében meg hozzák a szükséges szakpolitikai koordinációs intézkedéseket.

A szlovén hatóságok által 2020. március 31-én bejelentett és azt követően az Eurostat által megerősített adatok¹ azt mutatják, hogy a szlovén költségvetési hiány 2019-ben a GDP 0,5 %-a volt, miközben a bruttó államadósság a GDP 66,1 %-át tette ki. A 2020. évi stabilitási program szerint Szlovénia 2020-ra a GDP 8,1 %-ának megfelelő hiányt tervez, míg az adósság a tervek szerint a GDP 82,4 %-a lesz.

A 2020-ra tervezett hiány prima facie azt bizonyítja, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében túlzott hiány áll fenn.

Mindezek alapján a Bizottság ezért elkészítette ezt a jelentést, amely elemzi Szlovénia Szerződésben foglalt hiány- és adósságkritériumoknak való megfelelését. Megvizsgálja az érdemleges tényezőket, és megfelelően figyelembe veszi a Covid19-járványhoz kapcsolódó számottevő gazdasági sokkhatást.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

1. táblázat Költségvetési hiány és államadósság (a GDP %-ában)

		2016	2017	2018	2019	2020 BIZ	2021 BIZ
Hiánykritérium	Államháztartási egyenleg	-1,9	0,0	0,7	0,5	-7,2	-2,1
Adósságkritérium	Bruttó államadósság	78,7	74,1	70,4	66,1	83,7	79,9
	Az adósságcsökkentési referenciaértéktől való eltérés				-6,8	2,8	-2,8
	A strukturális egyenleg változása	0,4	0,6	-0,2			
	Előírt MLSA	-1,1	-2,1	-6,2			

Megjegyzés: Az MLSA rövidítés a minimális lineáris strukturális kiigazításra utal.

Forrás: Eurostat, a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése

2. HIÁNYKRITÉRIUM

A 2020. évi stabilitási program alapján Szlovénia költségvetési hiánya 2020-ban a tervek szerint eléri a GDP 8,1 %-át, így meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel. A hiány növekedése a GDP 4,4 %-át kitevő tervezett ösztönző intézkedéseket és a gazdasági visszaesés hatásait tükrözi.

A Szerződésben meghatározott referenciaérték 2020-ra tervezett túllépése kivételes, mivel súlyos gazdasági visszaesés eredménye. A Covid19-világjárvány hatását figyelembe véve a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése a 2020. évi reál-GDP növekedés 7,0 %-os csökkenését vetíti előre.

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján a hiány 2021-ben a GDP 3 %-a alá csökken, így a Szerződésben meghatározott referenciaérték túllépése átmeneti lenne. Ezeket az előrejelzéseket azonban rendkívül magas fokú bizonytalanság övezi.

Összegezve, a 2020-ra tervezett hiány meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel. A referenciaérték tervezett túllépése a Szerződés és a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében véve kivételesnek minősül, míg a túllépés jellege jelenleg átmenetinek tekinthető. Így az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződés és az 1467/97/EK rendelet értelmében a hiánykritérium prima facie nem teljesül.

3. ADÓSSÁGKRITÉRIUM

A GDP-arányos államadósság-ráta a GDP 2018. évi 70,4 %-áról 2019-ben a GDP 66,1 %-ára csökkent. Az adósságráta csökkenését főként az elsődleges többlet, a nominális GDP növekedéséből származó nevezőhatás és a negatív SFA-tételek vezérelték.

A bejelentett adatok szerint Szlovénia 2019-ben megfelelt az adósságcsökkentési referenciaértéknek, mivel a referenciaértékhez viszonyított eltérés a GDP 6,8 %-a.

Az elemzés ezért arra enged következtetni, hogy a 2019. évi eredményadatok alapján az adósságkritérium teljesül.

4. ÉRDEMLEGES TÉNYEZŐK

A Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha egy tagállam nem felel meg az egyik vagy mindkét említett kritériummal kapcsolatos követelményeknek, a Bizottság erről jelentést készít. A Bizottság jelentése „figyelembe veszi, hogy a költségvetési hiány meghaladja-e az állami beruházások kiadásait, valamint minden egyéb érdemleges tényezőt, beleértve a tagállam középtávú gazdasági és költségvetési helyzetét”.

Ezeket a tényezőket tovább pontosítja az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdése, amely arról is rendelkezik, hogy kellő figyelmet kell fordítani „minden olyan egyéb tényezőre, amely az érintett tagállam véleménye szerint érdemleges a hiány- és adósságkritériumoknak való megfelelés átfogó értékelése szempontjából, és amelyet az adott tagállam a Tanács és a Bizottság elé terjesztett”.

Ami a hiánykritériumnak való 2020. évi megfelelést illeti – az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdésében foglaltak szerint –, mivel a GDP-arányos államadósság-ráta meghaladja a 60 %-os referenciaértéket és nem teljesül a kettős feltétel – vagyis az, hogy a hiány közel marad a referenciaértékhez és a referenciaérték túllépése átmeneti –, az érdemleges tényezők nem vehetők figyelembe a Szlovéniára vonatkozó, túlzott hiány fennállásáról szóló határozathoz vezető lépések során.

A jelenlegi helyzetben a 2020 tekintetében figyelembe veendő további kulcsfontosságú tényező a Covid19-világjárvány gazdasági hatása, amely igen jelentős mértékben befolyásolja a költségvetési helyzetet, és rendkívül bizonytalan kilátásokat eredményez. A világjárvány miatt sor kerül az általános mentesítési rendelkezés alkalmazására is.

4.1. A Covid19-világjárvány

A Covid19-világjárvány súlyos gazdasági sokkhoz vezetett, amelynek számottevő negatív hatása van az Európai Unió egészében. A GDP-növekedésre jelentett következmények a járvány időtartamától és a nemzeti hatóságok által, valamint európai és világszinten a járvány terjedésének lassítása, a termelőkapacitások védelme és az aggregált kereslet támogatása érdekében hozott intézkedések időtartamától függenek majd. A tagállamok olyan költségvetési intézkedéseket fogadtak el, illetve jelenleg is dolgoznak olyan költségvetési intézkedések elfogadásán, amelyek célja az, hogy növeljék az egészségügyi rendszerek kapacitását, és segítséget nyújtsanak a válság által különösen súlyosan érintett egyéneknek és ágazatoknak. Jelentős likviditástámogatási intézkedések és egyéb garanciák elfogadására is sor került. Részletesebb információk függvényében az illetékes statisztikai hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy az említett intézkedések azonnali hatással vannak-e az államháztartási egyenlegre, vagy sem. Az említett intézkedések a gazdasági tevékenység visszaesésével együtt a költségvetési hiány és az államadósság jelentős mértékű megnövekedéséhez fognak vezetni.

4.2. A középtávú gazdasági helyzet

Szlovénia gazdasága 2019-ben 2,4 %-kal nőtt. A foglalkoztatás változatlanul bővült, és a munkanélküliség az utolsó negyedévben nagyon alacsony, 4,0 %-os szintet ért el. Annak ellenére, hogy az év végén a növekedés mérséklődött, Szlovéniát viszonylag erős helyzetben érte a koronavírus okozta válság.

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján 2020-ban a gazdaság várhatóan mintegy 7 %-kal zsugorodik. A gazdasági tevékenység várhatóan 2020 második felében fellendül, kihasználva a foglalkoztatás megerősítését célzó, valamint a háztartások és a visszaesés által érintett vállalkozások jövedelmének csökkenését tompító határozott szakpolitikai intézkedéseket. 2021-ben az előrejelzések szerint a növekedés eléri a 6,7 %-ot. A rövid távú kilátások azonban a világjárvány időtartamával és gazdasági hatásával kapcsolatos rendkívüli bizonytalanságot tartalmaznak. Ez enyhítő tényező annak értékelése során, hogy Szlovénia 2020-ban megfelel-e a hiánykritériumnak.

4.3. A középtávú költségvetési helyzet

Az államháztartási többlet a GDP 2018. évi 0,7 %-áról 2019-ben a GDP 0,5 %-ára csökkent.

A Tanács 2018. július 13-i ajánlása szerint Szlovéniának biztosítania kellett, hogy a diszkrecionális bevételi intézkedések és egyszeri tételek nélkül számított nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedési rátája 2019-ben ne haladja meg a 3,1 %-ot („a kiadási referenciaérték”), ami a GDP 0,65 %-ának megfelelő éves strukturális kiigazításnak felelt meg². Az átfogó értékelés 2019-re, valamint 2018-ra és 2019-re vonatkozóan együttesen a középtávú költségvetési célhoz vezető ajánlott kiigazítási pályától való jelentős eltérésre utal.

A stabilitási program tájékoztatást nyújt a világjárvány megfékezésére és a gazdaság támogatására irányuló új intézkedésekről. A program becslése szerint e közvetlen támogatási intézkedések költségvetési hatása 2020-ban a GDP mintegy 4,4 %-a lesz.

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzésében és a 2020. évi stabilitási programban szereplő költségvetési előrejelzéseket nagyfokú bizonytalanság övezi.

4.4. Az államadósság középtávú alakulása

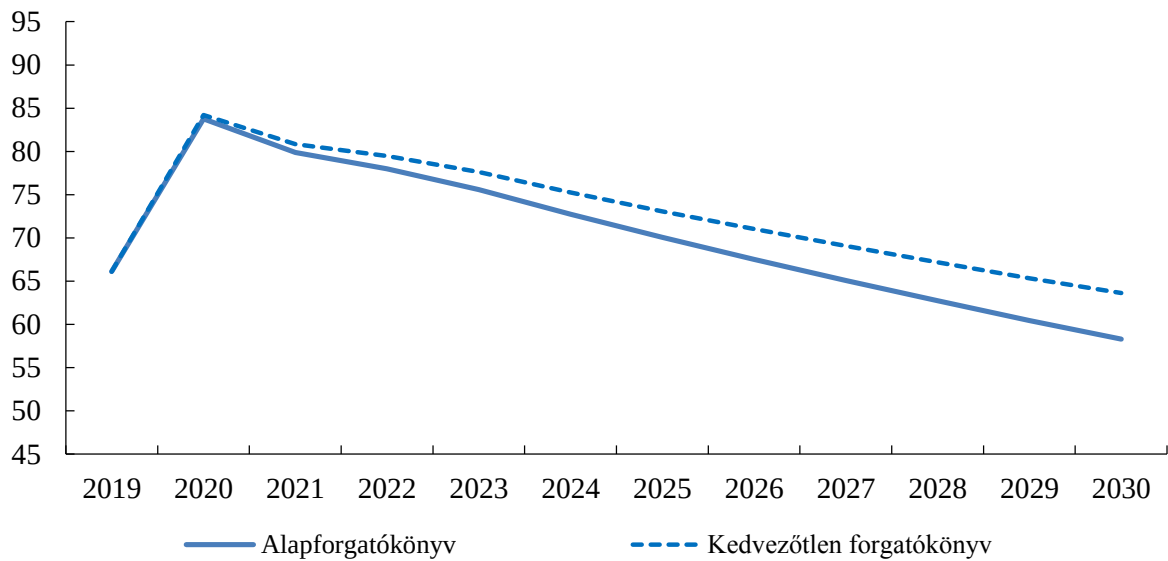
A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése szerint az államadósság a GDP 2019. évi 66,1 %-áról 2020-ra várhatóan a GDP 83,7 %-ára emelkedik.

Az adósságfenntarthatósági elemzés a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzésében frissült. Az elemzés szerint Szlovéniában a kockázatok ellenére középtávon fenntartható marad az adóssághelyzet, figyelembe véve jelentős enyhítő tényezőket is (többek között az adósságprofil és a történelmi összehasonlításban alacsony kamatszintet). Mindenekelőtt, noha a Covid19-válság következtében nőtt az államadósság, az alapforgatókönyv szerinti adósságráta középtávon várhatóan fenntartható (csökkenő) pályán lesz³.

² A Tanács ajánlása (2018. július 13.) Szlovénia 2018. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Szlovénia 2018. évi stabilitási programját (HL C 320., 2018.9.10., 103. o.).

³ Az alapforgatókönyv a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzésén alapul. 2021 után feltételezhető a költségvetési politika fokozatos kiigazítása az uniós gazdasági és költségvetési koordináció és felügyelet keretrendszerével összhangban. A reál-GDP növekedésének előrejelzése az úgynevezett EPC/OGWG T+10 módszer szerint történik. Ebben a keretben a (reál) tényleges GDP-növekedést a potenciális GDP-növekedés határozza meg, és minden további (a költségvetési multiplikátoron keresztül) figyelembe vett költségvetési kiigazítás befolyásolja. Az infláció a feltételezések szerint fokozatosan 2 %-hoz közeledik. A kamatlábakra vonatkozó feltételezéseket a Bizottság szolgálatai a pénzügyi piaci várakozásokkal összhangban határozzák meg. A kedvezőtlen forgatókönyv az alapforgatókönyvhöz képest magasabb kamatlábakat (500 bázisponttal) és alacsonyabb GDP-növekedést (–0,5 százalékponttal) feltételez (az előrejelzés teljes időhorizontján).

1. ábra GDP-arányos államadósság, Szlovénia, a GDP %-ában

Forrás: a Bizottság szolgálatai

4.5. A tagállam által előterjesztett egyéb tényezők

A szlovén hatóságok 2020. május 12-én az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdésével összhangban az érdemleges tényezőket ismertető levelet továbbítottak. Az előző szakaszokban bemutatott elemzés már tartalmazza a hatóságok által előterjesztett érdemleges tényezőket.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A 2020. évi stabilitási program alapján Szlovénia költségvetési hiánya 2020-ban a tervek szerint eléri a GDP 8,1 %-át, így meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és nem közelít ahhoz. A referenciaérték tervezett túllépése kivételesnek minősül, és jelenleg átmenetinek tekinthető.

A bruttó államadósság 2019 végén a GDP 66,1 %-át tette ki, ami a Szerződés által a GDP 60 %-ában megállapított referenciaérték felett van. Szlovénia 2019-ben megfelelt az adósságcsökkentési referenciaértéknek.

A Szerződéssel és a Stabilitási és Növekedési Paktummal összhangban ez a jelentés az érdemleges tényezőket is megvizsgálta.

Ami azonban a hiánykritériumnak való 2020. évi megfelelést illeti – az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdésében foglaltak szerint –, mivel a GDP-arányos államadósság-ráta meghaladja a 60 %-os referenciaértéket és nem teljesül a kettős feltétel – vagyis az, hogy a hiány közel marad a referenciaértékhez és a referenciaérték túllépése átmeneti –, az érdemleges tényezők nem vehetők figyelembe a Szlovéniára vonatkozó, túlzott hiány fennállásáról szóló határozathoz vezető lépések során.

Összességében az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződésben és az 1467/97/EK rendeletben meghatározott hiánykritérium nem teljesül.